Dosar 2ac-125/22 judecătoria Bălți, sediul Central, judecător E. Balan

Decizie

15 iunie 2023 mun. Bălţi

Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălţi

în componenţă:
Preşedintele şedinţei Adriana Garbuz
Judecătorii Iulia Grosu, Andrian Ciobanu
Grefierul Roxana Iacubovscaia

examinând în şedinţă publică apelul declarat de către avocatul Barbaroș Mihail în interesele SRL ,,Verilarproiect,, împotriva hotărîrii judecătoriei Bălți, sediul central din 25 octombrie 2022, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL,,Verilarproiect" către Agenția de dezvoltare Regională Nord și Universitatea de Stat ,,Alecu Russo" din Bălți, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Agenția Achiziții Publice, cu privire la încasarea datoriei, penalității contractuale, recunoașterea rezilierii contractului de antrepriză, restituirea plății de garanție și compensarea cheltuielilor de judecată,-

constată:

Pretențiile reclamantului:

La 23 februarie 2022, SRL,,Verilarproiect" a depus cerere de chemare în judecată către Agenția de dezvoltare Regională Nord și Universitatea de Stat ,,Alecu Russo" din Bălți, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Agenția Achiziții Publice, cu privire la încasarea datoriei – 629652,85 lei, penalității contractuale – 219100 lei, restituirea plății de garanție – 737219,86 lei, recunoașterea rezilierii contractului de antrepriză nr.163 din 01.10.2020 și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii reclamantul a indicat că, SRL,,Verilarproiect" a participat și câștigat la procedura desfășurării achiziției publice cu nr. ocds-b3wdpl -MD1594134574104, contractul de achiziție publică nr.163 din 01.10.2020, cu obiect contractual - Art.2 al contractului "Extinderea complexului de studii Universitatea de Stat ,,Alecu Russo" din Bălți, tranșa III privind Centrul de Inovare și Transfer Tehnologic din str. A.Pușkin, 36-40, Bălți, blocul nr. 4 și 5 etapa finală finanțată de către FNDR, lotul 2 și 2A, în cadrul proiectului - Crearea în mun. Bălți a Centrului de Inovare și Transfer Tehnologic din regiunea de dezvoltare Nord COD CPV: 45200000 - în conformitate cu prevederile proiectului tehnic, condiție convenită amiabil dintre părți, cu Acordurile parte integrantă a contractului nr. 163 din 02.10.2020, excluderea volumului prevăzut la Acordurile - parte integrantă a contractului.

Invocă faptul că, partea prestatoare de servicii, executând obligațiile cu bună credință integral, a fost prejudiciată material de către Co-investitor, Agenția de dezvoltare Regională Nord, premeditat, utilizând și beneficiind de buna-credință a prestatorului, fără a include spre aprobare și aviz, Acorduri negociate și semnate de către părți.

Susține faptul că, recepția finală va fi efectuată conform prevederilor legale. Plata ultimelor sume datorate de Beneficiarul final/Co-Investitor, Antreprenorului general pentru lucrările executate nu va fi condiționată de semnarea procesului-verbal de recepție finală. În susținerea pretențiilor înaintate, reclamantul invocă următoarele prevederi contractuale: Art.6, pct.6.1., „întreaga documentație necesară pentru executarea lucrărilor contractate se pune de către Beneficiarul final/Co-Investitor la dispoziția Antreprenorului general ...,, „..iar lucrările ascunse nu vor fi acoperite fără aprobarea Responsabilului Tehnic atestat și după caz - a proiectantului, ultimii vor participa la constatarea/măsurarea lucrărilor ascunse; pct. 8.5. „Lucrările executate de Antreprenorul general în afara celor prevăzute contractual, fără dispoziția Beneficiarului final/Co-Investitor - nu vor fi plătite prestatorului, însă dacă, ele se vor dovedi a fi necesare și corespund voinței Beneficiarului final/Co-Investitor, vor fi notificate imediat.. ”; pct.8.9. Părțile de contract răspund fiecare pentru greșelile proprii, precum și pentru cele ale reprezentanților lor legali pe care-l utilizează pentru obligațiile ce le revin, dauna produsă în legătură cu executarea lucrărilor, părțile contractante răspund solidar, ținându-se cont de gradul de vinovăție pentru fiecare în parte; pct.10.1. - 10.2. al Art.10 și pct.10.8. - 10.9. ale contractului, „..pentru refuzul de a executa lucrările de către prestator, se va reține garanția de bună executare, constituită în conformitate cu prevederile pct.7.9., în caz contrar Antreprenorul va suporta o penalitate în valoare de 5% din suma totală a contractului, iar pentru întârzierea executării lucrărilor, va purta răspundere materială în valoare de 0,1% din suma lucrărilor, pentru fiecare zi de întârziere, dar nu mai mult de 5% din suma totală, aceleași condiții punitive fiind expres prevăzute pentru neexecutarea obligațiilor de către părțile contractante Beneficiarului final/CoInvestitor, privind întârzierea spre plată a retribuției prestate de către Antreprenorul general. Totodată, Antreprenorul poate cerere rezilierea contractului dacă Beneficiarului final/Co-Investitor nu-și îndeplinește obligațiile puse în sarcina sa, neonorarea spre plată a sumei scadente mai mult de 2 luni, efectuând plata bunei-garanții către antreprenor, pct.12.1, lit.b) și 12.6. ale contractului.

Susține că, la caz, Prestatorul este impus spre a solicita datoria scadentă în suma expusă în Nota expediată către pârât, suferind cheltuieli suplimentare spre a-și solicita executarea unui drept prevăzut contract. Tergiversarea examinării Notei a generat în continuare prejudicii materiale suferite de către mandant, fapt ce a servit temei de înaintare a cererii de chemare în judecată, pentru restituirea prejudiciului de către persoana culpabilă de situația survenită.

La 18.03.2021, ca urmare a deciziei grupului de lucru pentru achiziții nr. 157/21, părțile contractante au convenit amiabil (la solicitarea și intenția Beneficiarul final/Co-investitor) întru majorarea cuantumului valorii executării lucrărilor prevăzute contractual. În acest sens, a fost încheiat și semnat Acordul adițional nr.2 la contract, prin care s-a majorat cuantumul cu 2181619, 85 lei, inclusiv TVA.

La 16.11.2021 de către grupul de lucru au fost semnate mai multe Acte de constatare privind excluderea unor volume de lucrări în construcție și finisare, precum și celor prevăzute în documentația de proiect și tehnică, volume ce se suprapun din ofertă, a situației de facto la șantier. La 24.11.2021, ca urmare a deciziei grupului de lucru pentru achiziții nr. 173/21, părțile contractante au convenit amiabil (la solicitarea și intenția Beneficiarul final/Co-investitor) întru majorarea termenului execuției lucrărilor cu 30 zile, prevăzute la pct.3.1. al contractului, cu finalizarea execuției lucrărilor la 14.12.2021, solicitând în acest sens recepția lor. La caz, a fost încheiat și semnat Acordul adițional nr. 3 la contract. La 26.11.2021, ca urmare a deciziei grupului de lucru pentru achiziții nr. 174/21, părțile contractante au convenit amiabil (la solicitarea și intenția Beneficiarul final/Co-investitor) întru micșorarea cuantumul valorii

lucrărilor cu suma de 1998574,51 lei, inclusiv TVA, privind modificările la pct.4.1. al contractului. Valoarea totală fiind stabilită de 14996 263,43 lei. În acest sens, fiind încheiat și semnat Acordul adițional nr.4 la contract. Tot la 26.11.2021, ca urmare a deciziei grupului de lucru pentru achiziții nr.175/21, părțile contractante au convenit amiabil (la solicitarea și intenția Beneficiarul final/Co-investitor) la majorarea cuantumul valorii lucrărilor cu suma de 629652,85 lei, inclusiv TVA, privind modificările la pct.4.1. al contractului. Valoarea totală fiind stabilită de 15625916,28 lei, în acest sens, fiind încheiat și semnat Acordul adițional nr.5 la contract.

La 03.02.2022 părțile au constatat de fapt și de jure execuția integrală la 14.12.2021 a lucrărilor prevăzute contractual de către Antreprenor în cuantumul valorii lucrărilor cu suma de 15374049,85 lei, dintre care: 14744397,30 lei facturate și achitate, iar suma prevăzută la Acordul adițional nr.5 din 26.11.2021 de 629652,85 lei, inclusiv TVA, neonorată până în prezent de către pârâți. Potrivit notificării adresate către pârâți privind achitarea restanței retribuției în sumă de 629652,85 lei, inclusiv TVA, devenită scadentă la 04.04.2021, pârâtul Agenția de dezvoltare Regională Nord a refuzat execuția/onorarea plății devenite scadente, invocând condițiile contractuale prevăzute la art. 4, pct. 4.4. precum și dispozițiile art.76, alin.(7) ale Legii 131/2015 privind achizițiile publice.

Reclamantul apreciază refuzul, precum și neonorarea obligațiilor contractuale de către Beneficiarul final/Co-investitor ca fiind absolut nefondate, lipsite de argument justificabil, fiind aplicabile dispozițiile punitive prevăzute la pct. 10.11. ale art. 10 (Contractul de antrepriză nr.163 din 01.10.2020), precum și celor expres prevăzute la pct. 12.1., lit.b) și 12.5.-12.6. ale art.12. Punitivă fiind partea culpabilă de neonorarea obligațiilor și în acest sens calculul fiind: 629652, 85 X 0,1% pentru fiecare zi de întârziere, iar plata scadentă fiind din 04.04.2021 și până la data executării condițiilor contractuale, în cazul dat, forțat solicitată a fi executată prin emiterea unei hotărâri judiciare, or, până la 17.02.2022, termenul fiind de 348 zile, răspunderea materială fiind de: 219100 lei. Valoarea garanției ce urmează a fi restituită de către pârâți fiind (5% din suma totală de 14744397,30 lei) de 737219,86 lei.

Solicită reclamantul încasarea solidară din contul pârâților în beneficiul reclamantului a datoriei contractuale, devenite scadente în sumă totală de 629652, 85 lei; încasarea solidară din contul pârâților în beneficiul reclamantului a penalității contractuale prevăzute, în sumă totală de 219100 lei; încasarea solidară din contul pârâților în beneficiul reclamantului a cheltuielilor judiciare sub forma plății taxei de stat în sumă de 47579,18 lei, asistenței juridice în sumă de 20000 lei și alte cheltuieli de transport aferente examinării cauzei civile; recunoașterea rezilierii contractului de antrepriză cu nr.163 din 01.10.2020; restituirea plății de garanție către Antreprenor în sumă de 737219,86 lei.

În referința la cererea de chemare în judecată, reprezentantul pârâtului Agenția de dezvoltare Regională Nord, solicită respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată, invocând că, în conformitate cu prevederile Contractului de antrepriză nr.163 din 02.10.2020, recurentul urma să execute lucrările pentru lotul: Extinderea complexului de studii al Universității de Stat Alecu Russo din Bălți, tranșa III, pentru necesitățile Centrului de Inovare și Transfer Tehnologic din str. A. Pușkin, 36-40, mun. Băiți, blocul nr.4 și nr.5 (etapa finanțată din Fondul Național pentru Dezvoltarea Regională), lotul 2 și 2A în cadrul proiectului - Crearea în municipiul Bălți a Centrului de inovare și transfer tehnologic din Regiunea de Dezvoltare Nord. Oferta antreprenorului face parte integrată din contract. Beneficiarul final/Co-Investitorul este autorizat să emită dispozițiile pe care le consideră necesare executării lucrărilor, cu respectarea drepturilor Antreprenorului general.

În mod repetat, Co-Investitorul Agenția de dezvoltare Regională Nord a comunicat antreprenorului și a dispus executarea lucrărilor în limitele ofertei și respectiv contractului, reieșind din constrângerile de ordin legal privind posibilitățile de modificare a acestora din Legea privind achizițiile publice, dispoziții nerespectate de antreprenor și acțiuni întreprinse fără autorizare, în special execuția de lucrări neincluse în ofertă și contractul menționat, care fac obiectul prezentului litigiu.

În opoziție argumentelor reclamantului, reprezentantul pârâtului mai susține că, la caz, au fost operate modificări la contract, conform și în limitele prevăzute de legislația ce reglementează domeniul achizițiilor publice și semnate de către toate părțile la acordurile adiționale. Acordul adițional nr.5 despre care Reclamantul indică precum că, ar conține includerea lucrărilor în sumă de 629652,85 lei, de fapt a fost semnat unilateral, doar de Antreprenor, la data de 25.11.2021. La caz, modificarea Contractului de antrepriză nr.63 din 02.10.2020 urma să fie realizată prin semnarea de către toate părțile a Acordului adițional nr.5 (semnat de antreprenor la data de 26.11.2021), aceasta fiind o condiție de valabilitate. Anume din aceste considerente, la data de 04.02.2022, a fost semnat de toate 3 părți Acordul adițional nr.5 după ordinea numerica (ultimul), prin intermediul căruia au fost excluse din Contractul inițial lucrări în sumă totală de 25866,3 lei, neexecutate de antreprenor.

La caz, autoritatea contractantă, realizând că, nu este în drept de a introduce elemente noi în contractul de achiziții sau să mărească volumul de lucrări care să depășească cumulativ 15% din valoarea contractului inițial pentru a evita desfășurarea unei noi proceduri ce achiziții publice, nu a solicitat antreprenorului executarea altor lucrări decât cele contractate, fiind informați despre execuția lucrărilor suplimentare și formarea pretinsei datorii după execuția de fapt a lucrărilor. Antreprenorul a fost informat prin scrisoarea nr. 240 din 14.96.2021, precum și la ședințele de lucru din 28.10.2020 și din 25.01.2021 despre faptul că, nu pot fi acceptate modificări a ofertei (care este parte integrantă a Contractului de antrepriză), fără respectarea procedurilor legale, inclusiv din domeniul achizițiilor publice.

Relevă că, deși reclamantul solicită rezilierea contractului pentru neonorarea unei plăți devenite scadente de mai mult de 2 luni, totuși, la caz, nu există dovada neachitării, or, potrivit actului de verificare, se indică achitarea integrală a sumelor datorate conform contractului pentru lucrările executate.

În raport cu pretenția privind restituirea garanției de bună execuție, autoritatea contractantă urmează să o restituie în decursul a 15 zile de la semnarea Procesului verbal de recepție la terminarea lucrărilor, act care, până la moment nu conține semnătura și concluzia Agenției pentru Supraveghere Tehnică, și care, la Anexa nr. 2, conține o listă de obiecții necesar de remediat de către Antreprenor.

La caz, reclamantul face referință la o datorie inexistentă, cerințele sale fiind neîntemeiate și abuzive.

În referința la cererea de chemare în judecată, reprezentantul pârâtului Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, solicită respingerea acțiunii reclamantului SRL „Verilarproiect” ca fiind neîntemeiată și care urmează a fi respinsă.

Menționează că, în speță, reclamantul solicită încasarea datoriei contractuale, care nu există în realitate. Acordul adițional nr.5 din 26 noiembrie 2021, anexat la cererea de chemare în judecată, nu este valabil, pentru că nu a fost semnat de către Co-Investitor și Beneficiarul final.

Acordul adițional anexat de către reclamant nu are putere juridică și nu respectă condițiile de valabilitate ale actului juridic civil. Mai mult decât atât, Agenția de Dezvoltare Regională Nord prin răspunsul nr.7 din 10.01.2021 la Nota cu privire la achitarea neîntârziată a datoriei

menționează că, Agenția a acceptat analizarea suplimentară a posibilității de încheiere a încă unui acord adițional, cu o consultare prealabilă a Agenției Achiziții Publice, în urma acestei examinări, s-a constatat că, în contractul de achiziții au fost operate deja modificări în limita a 15% din valoarea contractului, respectiv în situația dată legislația în domeniul achizițiilor publice nu permite modificarea contractului de achiziții. Totodată, Agenția de Dezvoltare Regională Nord și Universitatea de Stat „Alecu Russo" din Bălți nu au solicitat reclamantului executarea lucrărilor respective, fiind informați despre execuția lucrărilor suplimentare și formarea pretinsei datorii după execuția de fapt a lucrărilor. Reclamantul a fost informat că, nu pot fi acceptate modificări a ofertei care este parte integrantă a Contractului de antrepriză, fără respectarea procedurilor legale, inclusiv din domeniul achizițiilor publice.

Lucrările pretinse spre a fi achitate către reclamant, nu au fost contractate potrivit reglementărilor legale și nu pot fi achitate de către Universitatea de Stat „Alecu Russo" din Bălți. Alocarea de surse suplimentare pentru finalizarea lucrărilor trebuie realizată cu respectarea legislației în domeniul achizițiilor publice.

Poziția instanței de fond:

Prin hotărârea judecătoriei Bălți, sediul Central din 25 octombrie 2022 s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de SRL „Verilarproiect" către Agenția de dezvoltare Regională Nord și Universitatea de Stat „Alecu Russo" din Bălți, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Agenția Achiziții Publice, cu privire la încasarea datoriei, penalității contractuale, recunoașterea rezilierii contractului de antrepriză, restituirea plății de garanție și compensarea cheltuielilor de judecată.

Solicitarea apelantului:

La data de 01 noiembrie 2022 avocatul Barbaroș Mihail în interesele SRL „Verilarproiect„ a depus apel nemotivat împotriva hotărîrii instanței de fond, iar la data de 22 decembrie 2022 a depus apel motivat. Solicită admiterea apelului, casarea hotărîrii cu emiterea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

Argumentele părților:

În susținerea apelului, avocatul Barabaroș Mihail în interesele SRL „Verilarproiect„ a indicat următoarele:

Indică apelanta că în hotărîrea contestată lipsesc argumentările circumstanţelor expuse şi susţinute de către reclamantul/apelant SRL „Verilarproiect„ lipsa temeiului legal întru admiterea acţiunii înaintate, cu trimitere la interpretarea normelor materiale atât de drept cât celor de drept procedural.

Lipsa semnării Acordului adiţional nr.5 de către pârâţi pentru care deja lucrările achiziţionate de către beneficiari fiind executate integral de către antreprenorul/reclamant, argumentarea refuzului atât al semnării Acordului respectiv cât şi satisfacerii acţiiunii, fiind majorarea unilaterală de către antreprenor a valorii contractuale în lipsa unui acord prealabil, fapt interpretat eronat atât de către instanţă cât şi prin susţinerea poziţiei de apărare a pârâţilor.

Or, potrivit corespondenţei dintre părţi, proceselor-verbale de transmitere-primire a lucrărilor executate (cu includerea lucrărilor de execuţie) pârâţii au recepţionat volumul integral al lucrărilor, iar executarea lor fiind satisfăcută prin cererea directă a beneficiarului de modernizare/finisare a lucărilor incluse iniţial în devizul de cheltuieli al lucrărilor achiziţionate, fără careva majorări de volume sau lucrări adiţionale, inducând în eroare instanţa cu

interpretarea selectivă a Acordului iniţial, nr.3 şi 4, prin care beneficiarul solicitase micşorarea valorii contractului, după finisarea şi executarea lucrărilor achizionate, în acest sens, fiind semnat de către toate părţile contractuale atât majorarea valorii cât şi micşorarea, având în susţinere şi Avizul organului de supraveghere (ACP), iar majorarea cuantumului valorii fiind în limita admisibilităţii legale, expres prevăzute de lege şi contract.

Indică apelanta că, eronat instanţa interpretează şi dispoziţiile art. art.858 al Codului civil raportată la litigiu.

În continuare indică apelantul că în sensul prevăzut la condiţia contractuală Art.4, pct.4.1., valoarea lucrărilor prestate de către reclamant (Antreprenor general) fiind de 14778256 Iei, inclusiv TVA. Achitările fiind executate de către Beneficiar, CO -Investitor (pârât în speţa dată) în limitele alocării din Fondul Naţional pentru Dezvoltarea Regională (în continuare FNDR) în conformitate cu deciziile CNCDR.

Beneficiarul final (USARB) va asigura din sursele financiare proprii sau externe, alocarea sumelor suplimentare necesare pentru achitarea tuturor lucrărilor neacoperite de FNDR, suficiente pentru finalizarea contractului, în limita stabilită de Contractul de finanţare a proiectului din 21.08.2019, încheiat între ADRN, Primăria mun.Bălţi, MECC al RM, USARB, prevăzut la pct.2.6., obiect al contractului de antrepriză nr.163 şi expus la la Art.2., iar în cazul când Beneficiarul final nu va putea asigura acoperirea cheltuielilor expuse supra (în partea sa de finanţare) Antreprenorul va accepta diminuarea valorii contractului până la suma disponibilă Autorităţii contractuale, condiţii contractuale expuse expres la ART.4, pct.4.1.-4.4.

În sensul prevăzut la pct.4.7. al Art.4, „recepţia finală va fi efectuată conform prevederilor legale. Plata ultimelor sume datorate de Beneficiarul final/Co-Investitor, Antreprenorul general pentru lucrările executate nu va fi condiţionată de semnarea procesului-verbal de recepţie finală.

Art.6, pct.6.1., „întreaga documentaţie necesară pentru executarea lucrărilor contractate se pune de către Beneficiarul final/Co-Investitor la dispoziţia Antreprenorului general ...", „..iar lucrările ascunse nu vor fi acoperite fără aprobarea Responsabilului Tehnic atestat şi după caz - a proiectantului, ultimii vor participa la constatarea/măsurarea lucrărilor ascunse pct.8.5.

„Lucrările executate de Antreprenorul general în afara celor prevăzute contractual, fără dispoziţia Beneficiarului final/Co-lnvestitor - nu vor fi plătite prestatorului, însă dacă, ele se vor dovedi a fi necesare şi corespund voinţei Beneficiarului final/Co - Investitor, vor fi notificate imediat.., pct.8.9.

Părţile de contract răspund fiecare pentru greşelile proprii, precum şi pentru cele ale reprezentanţilor lor legali pe care-i utilizează pentru obligaţiile ce le revin, dauna produsă în legătură cu executarea lucrărilor, părţile contractante răspund solidar, ţinându-se cont de gradul de vinovăţie pentru fiecare în parte, pct.10.1. - 10.2. al Art.10.

Pct.10.8. - 10.9. ale contractului, „..pentru refuzul de a executa lucrările de către prestator, se va reţine garanţia de bună executare, constituită în conformitate cu prevederile pct.7.9., în caz contrar Antreprenorul va suporta o penalitate în valoare de 5% din suma totală a contractului,, iar pentru întârzierea executării lucrărilor, va purta răspundere materială în valoare de 0,1% din suma lucrărilor, pentru fiecare zi de întârziere, dar nu mai mult de 5% din suma totală,, aceliaşi condiţii punitive sunt expres prevăzute pentru neexecutarea obligaţiilor de către părţile contractante Beneficiarului final/Co-Investitor, privind întârzierea spre plată a retribuţiei prestate de către Antreprenorul general, pct.10.11.

Totodată, antreprenorul poate cere rezilierea contractului dacă Beneficiarului final/Co-Investitor nu-şi îndeplineşte obligaţiile puse în sarcina sa, neonorarea spre plată a sumei

scadente mai mult de 2 luni, efectuând plata bunei-garanţii către antreprenor, pct.12.1, lit.b) şi 12.6. ale contractului.

În sensul dat, prestatorul fiind impus (forţat) spre a solicita datoria scadentă în suma expusă în Nota expediată către pârât, suferind cheltuieli suplimentare spre a-şi solicita executarea unui drept prevăzut contractual, (contractarea serviciilor juridicie şi efectuarea plăţii lor).

Dat fiind faptul că, prestatorul pendent fiind de soluţia adoptată de beneficiarul final/Co-investitor, la plata impozitelor survenite din executarea obligaţiilor contractuale (către Bugetul de Stat), tergiversarea examinării Notei a generat în continuare prejudicii materiale suferite de către mandant.

La 18.03.2021, ca urmare a deciziei grupului de lucru pentru achiziţii nr.157/21, părţile contractante au convenit amiabil (la solicitarea şi intenţia Beneficiarul final/Co-investitor) întru majorarea cuantumului valorii executării lucrărilor prevăzute contractual, prin aplicarea prevederilor expuse la art.76, alin.(7)-(9), (12) şi (13) ale Legii 131/2015 privind achiziţiile publice, atunci când: contractele de achiziţii publice/acordurile-cadru pot fi modificate, fără organizarea unei noi proceduri de achiziţie publică în conduiţiile: cumulului condiţiilor: a) devine necesară achiziţionarea de la contractantul iniţial a unor bunuri, lucrări sau servicii suplimentare care nu au fost incluse în contractul iniţial, dar care au devenit strict necesare pentru îndeplinirea acestuia; b) schimbarea contractantului este imposibilă; c) orice majorare a preţului contractului reprezentînd valoarea bunurilor /lucrărilor /serviciilor suplimentare nu depăşeşte 15% din valoarea contractului iniţial;

- modificarea a devenit necesară în urma unor circumstanţe pe care o autoritate contractantă care acţionează cu diligenţă nu ar fi putut să le prevadă;
- modificarea nu afectează natura generală a contractului;
- creşterea preţului nu depăşeşte 15% din valoarea contractului de achiziţii publice/acordului - cadru iniţial;
- schimbarea contractantului nu poate fi realizată din motive economice sau tehnice, precum cerinţe privind interschimbabilitatea sau interoperabilitatea cu echipamentele, serviciile sau instalaţiile existente achiziţionate în cadrul procedurii de achiziţie iniţiale;
- schimbarea contractantului ar cauza autorităţii contractante dificultăţi semnificative sau creşterea semnificativă a costurilor.

În cazul în care se efectuează majorarea preţului contractului prin mai multe modificări succesive conform alin.(7) pct. 1) şi 2), valoarea cumulată a modificărilor contractului nu va depăşi cu mai mult de 15% valoarea contractului iniţial.

Modificarea contractului de achiziţii publice/acordului-cadru în condiţiile prevăzute la alin.(12) nu aduce atingere naturii generale a acestuia.

În acest sens, fiind încheiat şi semnat Acordul adiţional nr.2 la contract, prin care s-a majorat cuantumul cu 2181619.85 lei, inclusiv TVA, privind modificările la pct.4.1. al contractului. Valoarea totală fiind stabilită de 16994837.94 lei.

La 16.11.2021 de către grupul de lucru au fost semnate mai multe Acte de constatare privind excluderea unor volume de lucrări în construcţie şi finisare, precum şi celor prevăzute în documentaţia de proiect și tehnică, volume ce se suprapun din ofertă, a situaţiei de facto la şantier.

La 24.11.2021, ca urmare a deciziei grupului de lucru pentru achiziţii nr.173/21, părţile contractante au convenit amiabil (la solicitarea şi intenţia Beneficiarul final/Co-investitor) întru majorarea termenului execuţiei a lucrărilor cu 30 zile, prevăzute la pct.3.1. al contractului, cu

finalizarea execuţiei lucrărilor la 14.12.2021, solicitând în acest sens recepţia lor. În acest sens, fiind încheiat și semnat Acordul adiţional nr.3 la contract.

La 26.11.2021, ca urmare a deciziei grupului de lucru pentru achiziţii nr.174/21, părţile contractante au convenit amiabil (la solicitarea şi intenţia Beneficiarul final/Co-investitor) întru micșorarea cuantumului valorii lucrărilor cu suma de 1 998 574,51 lei, inclusiv TVA, privind modificările la pct.4.1. al contractului. Valoarea totală fiind stabilită de 14 996 263,43 lei. În acest sens, fiind încheiat şi semnat Acordul adiţional nr.4 la contract.

Tot la 26.11.2021, ca urmare a deciziei grupului de lucru pentru achiziţii nr. 175/21, părţile contractante au convenit amiabil (la solicitarea şi intenţia Beneficiarul final/Co-investitor) ţinând cont de situaţia de facto de pe şantier, la actele de constatare din 16.11.2021, privind suprapunerea unor lucrări de execuţie potrivit documentaţiei tehnice şi unor lucrări neprevăzute, s-a decis majorarea cuantumului valorii lucrărilor cu suma de 629 652,85 lei, inclusiv TVA, privind modificările la pct.4.1. al contractului. Valoarea totală fiind stabilită de 15 625 916.28 lei, în acest sens, fiind încheiat şi semnat Acordul adiţional nr.5 la contract.

Lucrările inseparabile obiectului contractual stabilite și constatate de grupul de lucru la data de 16.11.2021, cu privire la „extinderea complexului de studii al USARB, tranşa 111 ale Centrului de Inovare şi Transfer Tehnologic din str.A.Pukin, nr.36-40, mun.Bălţi, bloc nr.4 şi nr.5 (etapa finanţată din FNDR), lot 2, în cadrul proiectului „ Crearea în mun. Bălţi a Centrului de Inovare şi Transfer Tehnologic din regiunea de dezvoltare Nord„.

La 03.02.2022 părţile au constatat de fapt şi de jure execuţia integral la 14.12.2021 a lucrărilor prevăzute contractual de către Antreprenor în cuantumul valorii lucrărilor cu suma de 15374049.85 lei, dintre care: 14744397.30 lei facturate şi achitate, iar suma prevăzută la Acordul adiţional nr.5 din 26.11.2021 de 629652.85 lei, inclusiv TVA, neonorată până în prezent de către pârâţi.

Potrivit Notificării adresate către pârâţi privind achitarea restanţei retribuţiei în sumă de 629652,85 lei, inclusiv TVA, devenită scadentă la 04.04.2021, pârâtu\ADRN a refuzat execuţia/onorarea plăţii devenite scadente, invocând condiţiile contractuale prevăzute la ART.4, pct.4.4. precum şi dispoziţiile art.76, alin.(7) ale Legii 131/2015 privind achiziţiile publice.

Refuzul, precum şi neonorarea obligaţiilor contractuale de către Beneficiarul final/Co-investitor - sunt absolut nefondate, lipsite de argument justificabil, cu interpretarea atât a legii (la care face trimitere) precum şi condiţilor contractuale şi în acest sens, find aplicabile dispoziţiile punitive prevăzute la pct.10.11. ale Art.10 (Contractul de antrepriză nr.163 din 01.10.2020), precum şi celor expres prevăzute la pct.12.1., lit. b) şi 12.5 -12.6 ale Art.12.

Punitivă fiind partea culpabilă de neonorare a obligaţiilor și în acest sens calculul fiind;
629652, 85 X 0,1% pentru fiecare zi de întârziere, iar plata scadentă fiind din 04.04.2021 şi până la data executării condiţiilor contractuale, în cazul dat, forţat solicitată a fi executată prin emiterea unei hotărâri judiciare, or, până la 17.02.2022 termenul fiind de 348 zile, răspunderea materială fiind de: 219100 lei.

Valoarea garanţiei ce urmează a fi restituită de către pârâţi fiind (5% din suma totală de 14 744397,30 lei, suma finală fiind de 737219.86 lei.

Face referire apelantul în susținerea cerințelor de admitere a apelului înaintat la prevederile art. 774 Cod civil, art.775 alin.(1), art.776 Cod civil, art.858 Cod civil, art. 901 Cod civil, art.905 Cod civil, alin.(1) şi (2) ale art.906 Cod civil, art.912 Cod civil, alin .(1) şi (2) ale art. 916 Cod civil.

Recunoaşte apelantul, că reclamantul/antreprenor şi-a onorat integral obligaţiile şi beneficiarul refuză executarea obligaţiilor sale contractuale de achitare a plăţilor, pe motiv că, „nu i-ar permite dispoziţiile art.44 şi alin.(11) ale art.70 a Legii nr.131/2015, or că, induce în eroare instanţele judiciare conştient şi argumentează refuzul pe nerecepţia volumului de lucrări executate, că ele nu au fost contractate potrivit procedurii definite, invocând nerespectarea de către Beneficiar a dispoziţiile pct.45 al Regulamentului privind achiziţiile publice de lucrări, aprobat prin HG nr.669/2016.

Contractarea lucrărilor suplimentare, semnarea acordurilor dintre beneficiar şi investitor nu-i poate fi imputată culpa apelantului de nerespectare a dispoziţiilor prevăzute la pct.45 al Regulamentului privind achiziţiile publice de lucrări, aprobat prin HG nr. 669/2016.

Autoritatea contractantă are dreptul de a iniţia aplicarea procedurii pentru atribuirea contractului de achiziţie publică de lucrări numai dacă se respectă în mod cumulativ următoarele condiţii:

1) contractul este inclus în planul anual de achiziţii publice al autorităţii contractante, cu excepţia cazului în care obiectul contractului este determinat de apariţia unei situaţii de forţă majoră sau a unor situaţii care impun acoperirea urgentă a unor necesităţi neprevăzute;

2) sunt asigurate, integral sau parţial, pentru anul în curs mijloacele financiare necesare în vederea îndeplinirii prevederilor contractului de achiziţie publică de lucrări;

3) este asigurată elaborarea, verificarea şi aprobarea, în modul stabilit, a documentaţiei de proiect şi deviz;

4) este elaborată şi definitivată documentaţia de atribuire;

5) este creat grupul de lucru.

Pct.47 al Regulamentului expus supra prevede că, autoritatea contractantă, în funcţie de valoarea şi complexitatea contractului de achiziţie publică de lucrări, are posibilitatea de a folosi una din următoarele proceduri de achiziţii publice: 1) licitaţie deschisă; 2) licitaţie restrînsă; 3) proceduri negociate; 4) dialog competitiv; 5) cerere a ofertelor de preţuri; 6) achiziţie în cazul planurilor de construcţie a locuinţelor sociale.

Beneficiarii folosind în acţiunea circuitului civil, valabilităţii condiţiilor contractuale anume dispoziţiile pct.47 al regulamentului, de negociere cu antreprenorul pentru finisarea lucrărilor neprevăzute iniţial la executarea lor, de care în prezent se dezice.

Este necesar de reţinut că din înscrisurile probatorii administrate la dosar se constată cu certitudine că de către beneficiar a fost efectuată recepţia finală a lucrărilor executate în volumul/calitatea şi cantitatea expres prevăzută contractual, conform proceselor - verbale de recepţie, actele respective fiind semnate de specialişti și partea beneficiarului cât și din partea clientului.

De reţinut faptul că, argumentele precum că Acordul adiţional nr.5 al contractului de antrepriză nu are putere legală, deoarece nu a fost înregistrat la Agenţia Achiziţii Publice, conform procedurii prevăzute de legislaţia în vigoare, nu poate fi reținut și este neîntemeiat.

Or, neînregistrarea Acordului adiţional nr.5 al contractului de antrepriză, a achiziţiei lucrărilor suplimentare nu-i poate fi imputată apelantului, aceasta fiind obligaţia beneficiarilor.

Mai mult ca atât contractul de antrepriză, Acordurile adiţionale, procesele-verbale de recepţie, cât şi procesele - verbale de recepţie finală şi factura fiscală nu au fost declarate nule.

În susţinerea opiniei enunţate, instanţa în ordine de apel, urmează să reţină că, neînregistrarea Acordurilor adiţionale ale contractului de achiziţii publice, or a proceselor-verbale, actelor adiţionale al contractului semnate de către părţile contractuale generează inopozabilitatea ordinelor de plată faţă de Trezoreria de Stat prin desfacerea mijloacelor băneşti de pe contul

bancar gestionat de ultima, însă nu afectează valabilitatea contractului şi a prestaţiilor reciproce a părţilor contractante, inclusiv plata retribuţiei.

Prin urmare, cu referire la prevederile Legii privind achiziţiile publice nr. 131, sau a prevederilor expuse la pct. pct. 44, 45 ale Regulamentului privind achiziţiile publice de lucrări, aprobat prin HG nr.669/2016, nu pot fi reţinute de către instanţa în ordine de apel, ca fiind valabile speţei, acestea indică o condiţie de opozabilitate şi eficacitate a contractului de achiziţii publice faţă de autoritatea publică care efectuează achiziţia publică în privinţa finanţării şi efectuării plăţii preţului contractual.

Totodată, dreptul de creanţă al reclamantului se încadrează în noţiunea de bun în sensul art. 1 Protocolul 1 adiţional la CEDO, conform căruia, orice persoană fizică sau juridică are dreptul la respectarea bunurilor sale. Nimeni nu poate fi lipsit de proprietatea sa decât pentru cauză de utilitate publică şi în condiţiile prevăzute de lege şi de principiile generale ale dreptului internaţional.

Prin referința depusă la data de 02 februarie 2023 de către Universitatea de Stat ,,Alecu Russo,, din Bălți se solicită repingerea cererii de apel depusă de SRL ,,Verilarproiect,, cu menținerea hotărîrii instanței de fond, indicînd că prima instanță a determinat circumstanțele cauzei, a aplicat normele de drept material respectiv a emis o hotărîre judecătorească legală și întemeiată.

Prin referința depusă la data de 02 februarie 2023 de către ADR Nord se invocă faptul că instanța de fond a respins cererea de chemare în judecată apreciind corect toate circumstanțele de fapt și de drept, apelantul eronat indică la faptul că intimații au datorii la plata lucrărilor executate.

În ședința instanței de apel, apelanta SRL ,,Verilarproiect,, prin intermediul avocatului Barbaros Mihail a solicitat admiterea cererii de apel pe motivele invocate.

Reprezentantul intimatului Universitatea de Stat ,,Alecu Russo,, din Bălți, Dumitrașcu Dumitru a solicitat să fie respins apelul înaintat cu menținerea hotărîrii instanței de fond.

Reprezentantul intimatului Agenția de Dezvoltare Regională Nord, Iliev Ion a solicitat să fie respins apelul înaintat cu menținerea hotărîrii instanței de fond.

Intervenienții accesorii Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Agenția Achiziții Publice fiind legal citați la ședința de judecată nu s-au prezentat, Colegiul în conformitate cu art.379 CPC a dispus examinarea cauzei în lipsa părților care nu s-au prezentat.

Aprecierea instanței de apel:

Analizând legalitatea hotărârii atacate, prin prisma argumentelor invocate în cererea de apel și materialelor din dosar, Colegiului civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți ajunge la concluzia de a respinge ca fiind neîntemeiată cererea de apel înaintată de avocatul Barbaroș Mihail în interesele SRL ,,Verilarproiect,, cu menținerea fără modificări a hotărârii instanței de fond din următoarele considerente:

În conformitate cu art.385 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de apel, după ce judecă apelul, este în drept să respingă apelul și să mențină hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu prevederile art. 239 Cod de procedură civilă, hotărîrea judecătorească trebuie să fie legală și întemeiată. Instanța își întemeiază hotărîrea numai pe circumstanțele constatate nemijlocit de instanță și pe probele cercetate în ședință de judecată.

Din prevederile art. 240 alin. (3) Cod de procedură civilă, rezultă că instanța judecătorească adoptă hotărîrea în limitele pretențiilor înaintate de reclamant.

Potrivit dispozițiilor art.373 alin.(1), (2), (3), (5) Cod de procedură civilă, instanţa de apel verifică, în limitele cererii de apel, ale referinţelor şi obiecţiilor înaintate, legalitatea şi temeinicia hotărîrii atacate în ceea ce priveşte constatarea circumstanţelor de fapt şi aplicarea legii în primă instanţă.

În limitele apelului, instanța de apel verifică circumstanțele şi raporturile juridice stabilite în hotărîrea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite, dar care au importanţă pentru soluționarea cauzei, apreciază probele din dosar şi cele prezentate suplimentar în instanţă de apel de către participanţii la proces.

În cazul în care motivarea apelului nu cuprinde argumente sau dovezi noi, instanţa de apel se pronunţă în fond, numai în temeiul celor invocate în primă instanţă.

Concomitent, instanța de apel este obligată să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Astfel, prevederile legale enunțate în mod expres obligă instanța de apel să verifice circumstanțele și raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanțe, precum și cele care nu au fost stabilite, dar invocate de părți și este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei și să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Judecând cauza în fond, prima instanţă a ajuns la concluzia netemeiniciei acţiunii înaintate de SRL ,,Verilarproiect,, și respingerii acesteia.

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, SRL ,,Verilarproiect,, a contestat hotărîrea instanței de fond prin care a solicitat admiterea apelului, casarea hotărîrii cu emiterea unei noi decizii prin care cererea de chemare în judecată să fie admisă integral.

Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții de Apel Bălți verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe în raport cu prevederile art. 238-241 CPC, constată că, dispozițiile procedurale sus-arătate au fost respectate în tot, astfel, instanța de fond a dat o apreciere corectă raportului juridic stabilit între părți, a constatat și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, concluziile instanței de fond expuse în hotărâre fiind în corespundere cu probele administrate, iar normele de drept material au fost aplicate corect, din motivele ce succed:

Din actele cauzei se distinge că în urma procedurii de Licitație deschisă nr. ocds-b3wdpl-MD-1594134574104, prin contractul de antrepriză nr.163 privind achiziția prin Licitația publică din 01 octombrie 2020, părțile contractante Agenția de Dezvoltare Regională Nord, SRL ,,Verilarproiect,, și Universitatea de Stat ,,Alecu Russo,, din Bălți au încheiat prezentul contract, cu scopul extinderii complexului de studii al Universității de Stat Alecu Russo din Bălți, tranșa III, pentru necesitățile Centrului de Inovare și Transfer tehnologic din str.Alexandr Pușkin nr.36-40 mun. Bălți, blocul nr.4 și nr.5, lotul 2 și 2A în cadrul proiectului Crearea în mun. Bălți a Centrului de inovare și transfer tehnologic din regiunea de dezvoltare Nord din 31 iulie 2020.

Conform acestui contract antreprenorul, SRL ,,Verilarproiect,, s-a obligat să execute lucrările pentru lotul: Extinderea complexului de studii al Universității de Stat Alecu Russo din Bălți, tranșa III, pentru necesitățile Centrului de Inovare și Transfer tehnologic din str. Alexandr Pușkin nr. 36-40 mun. Bălți, blocul nr. 4 și nr. 5, lotul 2 și 2A în cadrul proiectului Crearea în mun. Bălți a Centrului de inovare și transfer tehnologic din regiunea de dezvoltare Nord Cod CPV: 45200000-9 în conformitate cu prevederile proiectului tehnic, cu detaliile de executare, precum și a normativelor, standardelor și prescripțiilor tehnice în vigoare, durata de executare a lucrărilor contractante este de 10 luni calendaristice de la semnarea contractului, plasării

anunțului de atribuire de către AAP și privirea ordinului de începere a executării, perioada de mobilizare-5 zile.

Pct. 8.9 al contractului de antrepriză prevede că lucrările executate de antreprenorul general în afara celor prevăzute în contract sau fără dispoziția beneficiarului final și a Co-investitorului, precum și cele care nu respectă prevederile contractului, fără a exista în acest sens o dispoziție expresă a beneficiarului final/Co-investitorului, nu vor fi plătite Antreprenorului general. Antreprenorul general trebuie să înlăture aceste lucrări, în termenul stabilit cu beneficiarul final/Co-Investitorul. De asemenea, el răspunde în fața beneficiarului final/Co-investitorului de toate pagubele pe care le-a provocat acestuia. Lucrările respective vor fi plătite antreprenorului general numai dacă se dovedesc a fi necesare și se presupune că ele corespund voinței beneficiarului final/Co-investitorului, în care caz vor fi modificate imediat.

Potrivit Acordului adițional nr.1 la contractul nr.163 din 2 octombrie 2020 din 02.12.2021, semnat între Agenția de Dezvoltare Regională Nord în calitate de Co-investitor, SRL ,,Verilarproiect,, în calitate de antreprenor general și Universitatea de Stat ,,Alecu Russo,, din Bălți în calitate de beneficiar final, în scopul modificării contractului nr.163 din 02 octombrie 2020 semnat în urma desfășurării procedurii de achiziție publică din 31.07.2020, au fost efectuate modificări la prezentul contract prin care s-a majorat cu 34962,09 lei cu TVA suma contractului și s-a aplicat modificări la pct.4.1 al acestuia, care va avea următorul conținut, valoarea lucrărilor de construcție-montaj ce reprezintă obiectul prezentului contract este de 14813218,09 lei inclusiv TVA (f.d.17,vol.1).

Prin Acordul adițional nr.2 la contractul nr.163 din 02 octombrie 2020, din 19.03.2021, au fost aplicate următoarele modificări: s-a majorat cu 2181619,85 lei cu TVA suma contractului în temeiul art.76 alin.(7-9),(12-13), Legea 131/215 (modificarea contractului nu este substanțială, nu aduce atingere naturii generale a contractului, nu depășește 15% din valoarea contractului inițial, modificarea este necesară deorece proiectul tehnic nu prevede unele lucrări strict necesare de a fi executate din considerente că sînt legate necontenit de lucrările inițiale. Prestarea serviuclui de proiectare a fost contractată și monitorizată de către partenerul de dezvoltare Chemonics Internationl) și se aplică modificări în pct.4.1 al acestuia care va avea următorul conținut-Punctul 4.1 valoarea lucrărilor de contrucție-montaj ce reprezintă obicetul prezentului contract este de 16994837,94 lei inclusiv TVA. Punctul 4.2 din contract se modifică și va avea următorul conținut: Autoritatea contractantă, va plăti un avans unic în mărime de 10% din valoarea contractului sau lucrărilor neexecutate. Proporțional mijloacelor alocațiilor anuale aprobate prin Decizia Consiliului național pentru Dezvoltare Regională valabilă la momentul efectuării plății, în scopul organizării proceselor tehnologice și procurării de materiale și utilaj, cu confirmarea ulterioară a sumelor plătite prin volume de lucrări efectuate pe parcursul anului de gestiune (f.d.18-19,vol.1).

Conform Acordului Adițional nr.3 la contractul nr.163 din 02 octombrie 2020 din 25.11.2021, încheiat între aceliași părți, s-au aplicat următoarele modificări: S-a majorat cu 30 zile durata de executare a lucrărilor de contract și s-a aplicat modificări în pct.3.1 al acestuia care va avea următorul conținut: Punctul 3.1 durata de executare a lucrărilor contractante este de 11 luni calendaristice de la semnarea contractului, plasării anunțului de către AAP și primirea ordinului de începere a executării. Perioada de mobilizare-5 zile. Antreprenorul general SRL ,,Verilarproiect,, va finaliza execuția lucrărilor pînă la 14 decembrie 2021, și va solicita recepția acestora (f.d.20,vol.1).

Prin Acordul Adițional nr.4 la contractul nr.163 din 02 octombrie 2020 din 26.11.2021, s-au aplicat următoarele modificări: s-a micșorat cu 1998574,51 lei cu TVA suma Contractului și s-

au aplicat modificări în pct.4.1 al acestuia care va avea următorul conținut-Punctul 4.1 valoarea lucrărilor de construcție-montaj ce reprezintă obiectul prezentului contract este de 14996263,43 inclusiv TVA (f.d.21,vol.1).

Acordul Adițional nr.5 la contractractul nr.163 din 02 octombrie 2020 din 02.03.2022, a aplicat următoarele modificări: S-a micșorat cu 251866,13 lei cu TVA suma contractului și s-au aplicat modificări în pct.4.1 al acestuia care va avea următorul conținut-Punctul 4.1 valoarea lucrărilor de construcție-montaj ce reprezintă obiectul prezentului contract este de 14744397,30 lei inclusiv TVA (f.d.22,vol.1).

Prin Acordul Adițional nr. 5 la contractul nr.163 din 02 octombrie 2020, din data de 26.11.2021, s-au aplicat următoarele modificări: s-a majorat cu 629652,85 lei cu TVA suma contractului și s-a aplicat modificări în pct.4.1 al acestuia care va avea următorul conținut – Punctul 4.1 valoarea lucrărilor de contrucție montaj ce reprezintă obiectul prezentului contract este de 15625916,28 lei inclusiv TVA (f.d.23,vol.1).

Invocă reclamanta, că la data de 03.02.2022 s-a constatat de către reclamanta/apelanta SRL ,,Verilarproiect,, execuția integrală la data de 14.12.2021 a lucrărilor prevăzute contractual de către Antreprenor în cuntumul valorii lucrărilor cu suma de 15374049,85 lei, dintre care 14744397,30 lei facturate și achitate, iar suma prevăzută la Acordul adițional 5 din 26.11.2021 de 629652,85 lei, inclusiv TVA, neonorată pînă în prezent de către pîrîții/intimați.

Reclamanta/apelanta s-a adresat către pîrîți cu notificări privind achitarea restanței retribuției în sumă de 629652,85 lei, inclusiv TVA, devenită scadentă la 04.04.2021, Agenția de Dezvoltare Regională Nord a refuzat onorarea ălății devenite scadente, invocînd condițiile contractuale prevăzute la art.4 pct.4.4. precum și dispozițiile art.76 alin.(7) al Legii 131/2015 privind achizițiile publice.

La data de 23 februarie 2022, SRL ,,Verilarproiect,, a înaintat prezenta cerere de chemare în jduecată prin care a solicitat încasarea solidară din contul pârâților în beneficiul reclamantului a datoriei contractuale, devenite scadente în sumă totală de 629 652, 85 lei, încasarea solidară din contul pârâților în beneficiul reclamantului a penalității contractuale prevăzute, în sumă totală de 219 100 lei, încasarea solidară din contul pârâților în beneficiul reclamantului a cheltuielilor judiciare sub forma plății taxei de stat în sumă de 47579,18 lei, asistenței juridice în sumă de 20 000 lei și alte cheltuieli de transport aferente examinării cauzei civile, recunoașterea rezilierii contractului de antrepriză cu nr.163 din 01.10.2020, restituirea plății de garanție către Antreprenor în sumă de 737 219,86 lei.

Prin hotărârea judecătoriei Bălți, sediul Central din 25 octombrie 2022 s-a respins cererea de chemare în judecată înaintată de SRL ,,Verilarproiect" către Agenția de dezvoltare Regională Nord și Universitatea de Stat ,,Alecu Russo" din Bălți, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Agenția Achiziții Publice, cu privire la încasarea datoriei, penalității contractuale, recunoașterea rezilierii contractului de antrepriză, restituirea plății de garanție și compensarea cheltuielilor de judecată.

În conformitate cu art.5 Cod de procedură civilă, orice persoană interesată este în drept să se adreseze în instanța de judecată în modul stabilit de lege, pentru a-și apăra drepturile încălcate sau contestate, libertățile și interesele legitime.

Potrivit art.774 Cod civil, (1) În virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face. (2) Obligația poate fi pură şi simplă sau afectată de modalități. (3) Prestația trebuie să fie posibilă şi determinată sau determinabilă, să nu contravină legii, ordinii publice şi bunelor moravuri.

În conformitate cu art.775 alin.(1) Cod civil, debitorul şi creditorul trebuie să se comporte cu bună-credință la momentul nașterii, pe durata existenței, la momentul executării şi stingerii obligației.

Potrivit art.776 Cod civil, obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) şi din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii.

În conformitate cu prevederile art.858 Cod civil, (1) Temeiul executării rezidă în existenţa unei obligaţii. (2) Obligaţia trebuie executată în modul corespunzător, cu bună-credinţă, la locul şi în momentul stabilit.

Potrivit Legii nr.131 din 03.07.2015 privind achizițiile publice art.72 prevede că contractul de achiziţii publice se atribuie în temeiul următoarelor principii: a) respectarea legii, ordinii de drept, bunelor moravuri şi eticii profesionale; b) selectarea ofertei celei mai avantajoase; c) asigurarea protecţiei mediului şi susţinerea programelor sociale în procesul executării contractului.

Potrivit art.76 alin. (7) din aceiași Lege prevede că contractele de achiziţii publice /acordurile-cadru pot fi modificate, fără organizarea unei noi proceduri de achiziție publică, în următoarele situaţii:

1) atunci cînd sînt îndeplinite în mod cumulativ următoarele condiţii:

a) devine necesară achiziţionarea de la contractantul iniţial a unor bunuri, lucrări sau servicii suplimentare care nu au fost incluse în contractul iniţial, dar care au devenit strict necesare pentru îndeplinirea acestuia;

b) schimbarea contractantului este imposibilă;

c) orice majorare a preţului contractului reprezentînd valoarea bunurilor/ lucrărilor /serviciilor suplimentare nu depăşeşte 15% din valoarea contractului iniţial;

2) atunci cînd sînt îndeplinite în mod cumulativ următoarele condiţii:

a) modificarea a devenit necesară în urma unor circumstanţe pe care o autoritate contractantă care acţionează cu diligenţă nu ar fi putut să le prevadă;

b) modificarea nu afectează natura generală a contractului;

c) creşterea preţului nu depăşeşte 15% din valoarea contractului de achiziţii publice/acordului-cadru iniţial;

3) atunci cînd contractantul cu care autoritatea contractantă a încheiat iniţial contractul de achiziţii publice/acordul-cadru este înlocuit de un nou contractant, în una dintre următoarele situaţii:

a) drepturile şi obligaţiile contractantului iniţial rezultate din contractul de achiziţii publice/acordul-cadru sînt preluate, ca urmare a unei succesiuni universale sau cu titlu universal în cadrul unui proces de reorganizare, inclusiv prin fuziune sau divizare, de către un alt operator economic care îndeplineşte criteriile de calificare şi selecţie stabilite iniţial, cu condiţia ca această modificare să nu presupună alte modificări substanţiale ale contractului de achiziţii publice/acordului-cadru şi să nu se realizeze cu scopul de a eluda aplicarea procedurilor de atribuire prevăzute de prezenta lege;

b) la încetarea anticipată a contractului de achiziţii publice/acordului-cadru, contractantul principal cesionează autorităţii contractante contractele încheiate cu subcontractanţii acestuia, ca urmare a unei clauze de revizuire clare, precise şi fără echivoc sau a unei opţiuni stabilite de autoritatea contractantă în documentația de atribuire;

4) atunci cînd modificările, indiferent de valoarea lor, nu sînt substanţiale.

În raport cu pretenția privind încasarea solidară din contul pârâților în beneficiul reclamantei/apelantei SRL ,,Verilarproiect,, a datoriei contractuale, devenite scadente, în sumă

totală de 629652, 85 lei, corect s-a constatat de către instanța de fond că, reclamanta/apelanta SRL „Verilarproiect„ și-a bazat argumentele în baza Acordului adițional nr.5 din 26.11.2021, la contractul de antrepriză nr.163 din 01.10.2020.

La cererea de chemare în judecată, a fost anexat Acordul adițional nr.5 din 26.11.2021, în care este indicat că, se majorează cu 629652, 85 lei, suma contractului antrepriză nr.163 din 01.10.2020. Acordul dat este semnat unilateral de către antreprenor/reclamant SRL„Verilarproiect", nefiind semnat de către Co-Investitor/pârât Agenția de dezvoltare Regională Nord și de către Beneficiarul final/pârât Universitatea de Stat „Alecu Russo" din Bălți.

Astfel, Acordul adițional aplicabil prezentei spețe și cerințelor de încasare a sumei, Colegiul reține că că acesta nu are putere juridică și nu respectă condițiile de valabilitate ale actului juridic civil.

La caz este de menționat că Agenția de Dezvoltare regională Nord prin răspunsul nr.7 din 10.01.2021 la Nota cu privire la achitarea neîntîrziată a datoriei menționează că Agenția a acceptat analizarea suplimentară a posibilității de încheiere a încă un acord adițional, cu o consultare prealabilă a Agenției Achiziții Publice, ca urmare s-a constatat că în contractul de achiziții au fost operate deja modificări în limita a 15% din valoarea contractului, iar în situația dată legislația în domeniul achizițiilor publice nu permit modificarea contractului de achiziții.

Ca urmare Colegiul reține că Agenția de Dezvoltare Regională și Universitatea de Stat „Alecu Russo„ din Bălți nu au solicitat reclamantei/apelantei SRL „Verilarproiect„ executarea lucrărilor respective, fiind informați despre execuția lucrărilor suplimentare și formarea pretnsei datorii după execuția de fapt a lucrărilor. SRL „Verilarproiect„ a fost informat că nu pot fi acceptate modificări a ofertei care este parte integrantă a contractului de antrepriză, fără respectarea procedurilor legale.

Potrivit prevederilor art.316 alin.(5) Cod civil, Orice modificare adusă unui act juridic trebuie să îmbrace forma stabilită pentru acel act.

Conform art.312 alin.(1) Cod civil, Consimțământ este manifestarea, exteriorizată, de voinţă a persoanei de a încheia un act juridic.

Având în vedere că, reclamanta/apelanta SRL „Verilarproiect„ face referire la acordul adițional nr. 5 din 26.11.2021 în calitate de act juridic care majorează cu 629652, 85 lei suma contractului de antrepriză nr.163 din 01.10.2020, corect a fost apreciat acordul adițional indicat supra în calitate de pretins act de modificare a contractului de bază/de antrepriză, pe care de consecință, forma acestuia urmează a fi analizată prin prisma condițiilor de formă opozabile contractului de bază/de antrepriză nr.163 din 01.10.2020.

În situația din speță, contractul de antrepriză nr. 163 din 01.10.2020 este semnat de către antreprenor/reclamanta-apelanta SRL „Verilarproiect", Co-Investitor/pârât-intimat Agenția de dezvoltare Regională Nord și de către Beneficiarul final/pârât, intimat Universitatea de Stat „Alecu Russo" din Bălți, aceeași condiție de formă și pe cale de consecință, condiție de valabilitate fiind opozabilă acordurilor adiționale privind modificarea contractului de antrepriză nr.163 din 01.10.2020.

Or, semnătura părților reprezintă exteriorizarea consimțământului acestora la modificarea contractului de antrepriză prin acord adițional, iar lipsa semnăturii pe acord adițional impune concluzia lipsei acordului părților care nu au semnat, la încheierea acordului adițional, prin urmare, efectele acestuia nu le sunt opozabile.

Astfel, potrivit pct.8.9 din contractul de antrepriză, lucrăsile executate de Antreprenorul general în afara celor prevăzute în contract sau fără dispoziția beneficiarului final și a Co-

investitorului, precum și cele care nu respectă prevederile contractului, fără a exista în acest sens o dispoziție expresă a beneficiarului final/Co-investitorului, nu vor fi plătite Antreprenorului general. Antreprenorul general trebuie să înlăture aceste lucrări, în termenul stabilit cu beneficiarul final/Co-investitorul. De asemenea, el răspunde în fața beneficiarului final/Co-investitorului de toate pagubele pe care le-a provocat acestuia. Lucrările respective vor fi plătite Antreprenorului general numai dacă se dovedesc a fi necesare și se presupune că ele corespund voinței beneficiarului final/Co-investitorului, în care caz vor fi notificate imediat.

Subsecvent Colegiul reține, că lucrările pretinse a fi achitate de către SRL ,,Verilarproiect,, nu au fost contractate potrivit reglementărilor legale și nu pot fi achitate de către Universitatea de Stat ,,Alecu Rsso,, din Bălți, în acset sens urmînd a fi respinse argumentul invocat de reclamanta/apelanta precum că univesitatea s-a obligat să aloce surse suplimentare necesare pentru finalizarea contractului conform pct.2.6 din Contractul de finanțare a proiectului ,,Crearea în mun. Bălți a Centrului de Inovare și Transfer Tehnologic din Regiunea de Dezvoltare Nord din 21.08.2019, care prevede că sursele financiare suplimentare neprevăzute ce depășesc suma indicată la pct.2.2. a prezentului contract de finanțare, vor fi asigurate de către beneficiarul final , care va aloca în acest scop surse financiare în limita 2000000,00 lei. Liderul de proiect și partenerii vor putea contribui cu surse financiare în aceliași condiții.

În acest sens, cu certitudine s-a stabilit faptul că de către Univesitatea de Stat ,,Alecu Russo,, din Bălți au fost alocate deja surse financiare care depășesc suma de 2000000 lei.

În conformitate cu art.321 alin.(1), (2) Cod civil, trebuie să fie încheiate în scris actele juridice dintre persoanele juridice, dintre persoanele juridice şi persoanele fizice şi dintre persoanele fizice dacă valoarea obiectului actului juridic depăşeşte 1000 de lei, iar în cazurile prevăzute de lege, indiferent de valoarea obiectului. (2) În cazul în care, conform legii sau învoielii între părţi, actul juridic trebuie încheiat în scris, el poate fi încheiat atît prin întocmirea unui singur înscris, semnat de părţi, cît şi printr-un schimb de scrisori, telegrame, telefonograme, documente electronice, altele asemenea, semnate de partea care le-a expediat.

Art. 322 prevede, că nerespectarea formei scrise a actului juridic face să decadă părţile din dreptul de a cere, în caz de litigiu, proba cu martori pentru dovedirea actului juridic. (2) Nerespectarea formei scrise a actului juridic atrage nulitatea lui numai în cazul în care acest efect este expres prevăzut de lege sau prin acordul părţilor.

La caz, obiectul litigiului nu constituie nulitatea acordului adițional nr. 5 din 26.11.2021, în care este indicat că, se majorează cu 629652, 85 lei suma contractului de antrepriză nr.163 din 01.10.2020, astfel, instanța de fond întemeiat a considerat că prevederile art. 322 alin. (2) Cod civil nu pot fi aplicate cazului dat. În schimb, în speță se invocă inopozabilitatea efectelor acordului enunțat față de părțile nesemnatare a acestora, adică față de pârâți, situație de drept pe care instanța de judecată o reține ca corectă și aplicabilă la caz prin prisma raportării prevederilor art.322 alin.(1) Cod civil la faptul că, forma scrisă a acordului adițional menționat nu a fost respectată integral. Nerespectarea integrală a formei scrise constă în faptul că, deși actul juridic a fost redactat în scris și semnat unilateral de către SRL ,,Verilarproiect", acesta nu a fost semnat de către Agenția de dezvoltare Regională Nord și Universitatea de Stat ,,Alecu Russo" din Bălți, nefiind astfel pasibil de a fi impus față de aceștia în calitate de act de creanță bilateral, format în scris.

Cu referire la încasarea solidară din contul pârâților în beneficiul reclamantei/apelantei SRL ,,Verilarproiect,, a penalității contractuale prevăzute, în sumă totală de 219 100 lei, instanța de fond corect a ajuns la concluzia respingerii acestei pretenții reținînd din următoarele:

Potrivit prevederilor art.947 alin.(1) Cod civil, clauza penală este o prevedere contractuală prin care părţile evaluează anticipat prejudiciul, stipulând că debitorul, în cazul neexecutării obligaţiei, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun (penalitate).

În conformitate cu art.948 Cod civil, clauza penală este întocmită în formă autentică dacă legea cere forma autentică pentru actul juridic căruia i se aplică clauza. În celelalte cazuri, clauza penală este întocmită în scris, sub sancţiunea nulităţii absolute.

Potrivit prevederilor art.949 Cod civil, dacă penalitatea este stipulată pentru cazul în care debitorul nu execută obligaţia, creditorul poate cere atît executarea obligaţiei, cît şi plata penalităţii. Nu se poate cere atît executarea obligaţiei, cît şi plata penalităţii dacă penalitatea s-a stipulat cu titlu de despăgubire în locul prestaţiei şi nu doar cu titlu de mijloc de garantare a executării obligaţiei. (2) Creditorul are dreptul să pretindă repararea
prejudiciului în partea neacoperită prin penalitate (clauză penală inclusivă). În cazurile prevăzute de lege sau contract, creditorul poate cere sau despăgubiri, sau penalitate (clauză penală alternativă), poate cere repararea prejudiciului peste penalitate (clauză penală punitivă) sau poate cere doar penalitate (clauză penală exclusivă).

Reiterînd normele legal citate la prezenta speță și la pretențiile cu privire la încasarea penalității, Colegiu reține că, Codul civil reglementează expres posibilitatea că părțile să prevadă încasarea unei penalități, însă, aceasta va fi pasibilă de încasare silită, anume cu titlu de consecință a neexecutării culpabile a obligației pecuniare, adică în situația producerii unui prejudiciu, fapt neconstatat și stabilit pe parcursul examinării cauzei în instanță.

Cu referire la pretenția privind recunoașterea rezilierii contractului de antrepriză, instanța de judecată a reținut și constat că, reclamantul invocă cu titlu de temei de reziliere a contractului pct. 12.1 lit.b) din contractul de antrepriză nr.163 din 01.10.2020, și anume faptul că, Beneficiarul final/Co-Investitorul nu onorează o plată scadentă mai mult de 2 luni.

La caz este de menționat prevederile art.858 alin.(1) Cod civil, care prevede că temeiul executării rezidă în existența unei obligaţii.

În acest sens, Colegiul reține că, pentru a fi în prezența intervenției a situației de reziliere a contractului invocat de reclamanta/apelanta SRL „Verilarproiect„, este necesară neonorarea unei plăți scadente din partea Beneficiarului final sau Co-Investitorului. Prin plată scadentă se înțelege o obligație pecuniară certă, lichidă și exigibilă. Creanță certă este aceea a cărei existență rezultă din însuși actul de creanță sau și din alte acte, emanate de la debitor sau recunoscute de dânsul. Creanța este lichidă atunci când are un cuantum foarte bine determinat, când mărimea acesteia este determinată prin însuși actul de creanță sau când este determinabilă cu ajutorul actului de creanță sau și a altor acte, fie emanând de la debitor, fie recunoscute de dânsul, fie opozabile lui în bază unei dispoziții legale sau a stipulațiilor conținute în actul de creanță/contract. Creanță exigibila înseamnă o creanță cu scadență împlinită, deci a cărei executare, dacă nu s-a realizat de bunăvoie, poate fi cerută imediat de către creditor.

În cazul din prezența speță nu este prezența unei creanțe certe, care să rezulte dintr-un act de creanță asumat/semnat de către părți, or, acordul adițional nr.5 din 26.11.2021 nu este pasibil de a fi apreciat în calitate de act juridic obligatoriu între părți, care să majoreze cu 629652, 85 lei suma contractului antrepriză nr.163 din 01.10.2020. Prin urmare nu poate constitui temei de reziliere a contractului, pretinderea de către antreprenor de la Beneficiarul final/Co-Investitorul a încasării unei sume neprevăzute de vreun act juridic semnat/asumat de către părți.

În raport cu pretenția privind restituirea plății de garanție și compensarea cheltuielilor de judecată, instanța de judecată a reținut că, potrivit pct.6.10. din contractul de antrepriză nr.163 din 01.10.2020, garanția de bună executare se va restitui Antreprenorului general, ulterior

semnării procesului-verbal de recepție la terminarea lucrărilor și înlăturarea eventualelor obiecții.

La moment, Procesul verbal de recepție la terminarea lucrărilor, nu conține semnătura și concluzia Agenției pentru Supraveghere Tehnic, suplimentar, la Anexa nr.2 la procesul-verbal, sunt indicate o serie de obiecții necesar de remediat, compusă din lucrări care au fost cuprinse în documentația tehnică, dar care nu au fost executate. La întocmirea procesului-verbal de recepție la terminarea lucrărilor nr. 80 din 24.03.2022, a participat inclusiv SRL ,,Verilarproiect", cunoscând despre lucrările care nu au fost executate și care trebuie remediate.

Restituirea garanției de bună executare va fi pasibilă anume în situația întrunirii cumulative a condițiilor de semnare a procesului-verbal de recepție la terminarea lucrărilor și de înlăturarea eventualelor obiecții, condiții care la moment sunt întrunite doar parțial, or, reclamantul SRL,,Verilarproiect" nu a prezentat instanței de judecată un act confirmativ al faptului înlăturării obiecțiilor specificate în Anexa nr.2 la procesul-verbal de recepție la terminarea lucrărilor nr.80 din 24.03.2022.

Cu referire la încasarea cheltuielilor de judecată Colegiul reține prevederile art.82 Cod procedură civilă, cheltuielile de judecată se compun din taxa de stat şi din cheltuielile de judecare a cauzei.

În conformitate cu prevederile art.94 alin.(1) Cod procedură civilă, instanţa judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cererea părţii care a avut cîştig de cauză cheltuielile de judecată. Dacă acţiunea reclamantului a fost admisă parţial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporţional părţii admise din pretenţii, iar pârâtului – proporţional părţii respinse din pretenţiile reclamantului.

Reieșind din faptul că instanța de fond a ajuns la concluzia netemeiniciei cerințelor înaintate de către SRL ,,Verilarproiect,, corect a respins și cerința cu privire la încasarea cheltuielilor de judecată, or, o eventuală soluție de încasarea a cheltuielilor de judecată se raportează anume la persoana care a avut câștig de cauză.

Sintetizând cele reliefate supra, instanța de apel atestă că instanța ierarhic inferioară justificat a ajuns la concluzia de respingere a cererii de chemare în judecată înaintată de SRL,,Verilarproiect" către Agenția de dezvoltare Regională Nord și Universitatea de Stat ,,Alecu Russo" din Bălți, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Agenția Achiziții Publice, cu privire la încasarea datoriei, penalității contractuale, recunoașterea rezilierii contractului de antrepriză, restituirea plății de garanție și compensarea cheltuielilor de judecată.

Urmare a constatărilor detaliate supra vis-a-vis de circumstanțele faptice ale cazului dedus judecării în ordine de apel, Colegiul civil concluzionează, că argumentele expuse de către avocatul Barbaroș Mihail în interesele SRL ,,Verilarproiect,, în cererea de apel sunt lipsite de substanță obiectivă, iar instanța de fond - reieșind din cumulul probelor administrate, a soluționat cauza sub toate aspectele de fapt și de drept, în consecință hotărârea emisă fiind legală și întemeiată, în corespundere cu art. 130 CPC.

Prin urmare, Colegiul civil conchide că instanța ierarhic inferioară, corect a determinat normele aplicabile și identificat obiectul speței, stabilind cu certitudine că SRL ,,Verilarproiect,, prin intermediul avocatului Barbaroș Mihail nu a demonstrat prin probe veridice și pertinente întrunirea condițiilor prevăzute la art. 1201 Cod civil, fapt ce a generat respingerea cererii de chemare în judecată depusă de SRL ,,Verilarproiect,,.

Conchizând, Colegiul ajunge la concluzia de a respinge apelul declarat de avocatul Barbaroș Mihail în interesele SRL „Verilarproiect„ și a menține hotărârea primei instanțe, care este legală și întemeiată.

În conformitate cu art.385 lit.a) CPC, Colegiul civil şi de contencios administrativ al Curţii de Apel Bălţi, -

Decide:

Se respinge cererea de apel declarată de avocatul Barbaroș Mihail în interesele SRL „Verilarproiect„.

Se menține hotărîrea judecătoriei Bălți, sediul central din 25 octombrie 2022, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată înaintată de SRL„Verilarproiect" către Agenția de dezvoltare Regională Nord și Universitatea de Stat „Alecu Russo" din Bălți, intervenienți accesorii Ministerul Finanțelor al Republicii Moldova și Agenția Achiziții Publice, cu privire la încasarea datoriei, penalității contractuale, recunoașterea rezilierii contractului de antrepriză, restituirea plății de garanție și compensarea cheltuielilor de judecată.

Decizia este definitivă, cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni de la comunicare prin intermediul Curții Supreme de Justiție.

Preşedintele şedinţei Adriana Garbuz

Judecătorii Iulia Grosu

Andrian Ciobanu